

Pozor na klíšťata

Nejběžnější onemocnění přenášené klíšťaty:

Klíšťová encefalitida je závažné virové onemocnění napadající centrální nervový systém. Přenáší se nejčastěji kousnutím infikovaného klíštěte nebo konzumací nepasterizovaného mléka. V České republice specifická léčba neexistuje. Jedinou spolehlivou a vysoce účinnou ochranou je **očkování**.

Příznaky a průběh nemoci

Nemoc má typicky dvoufázový průběh:

První fáze: Inkubační doba je obvykle 7 až 14 dní. Příznaky připomínají běžnou chřipku (zvýšená teplota, únava, bolesti svalů a kloubů, bolest hlavy). Následuje několikadenní úleva.

Druhá fáze: Nastupuje po 4 až 10 dnech. Virus proniká do mozku a projevuje se krutými bolestmi hlavy, vysokými horečkami, světloplachostí, ztuhnutím šije, svalovým třesem nebo dokonce obrnami.

Prevence a očkování

Očkování: Očkovat lze celoročně. Základní schéma se skládá ze 3 dávek, přičemž přeočkování se provádí po 3 letech a dále každých 5 let. Na očkování přispívají zdravotní pojišťovny.

Ochrana v přírodě: V oblastech s výskytem klíšťat používejte kvalitní repelenty a noste světlé oblečení. Po návratu zkontrolujte tělo a klíště okamžitě správně odstraňte.

Léčba

Proti samotnému viru neexistují žádné léky. Léčí se pouze jednotlivé symptomy (podávají se léky na snížení horečky, proti bolesti a na otok mozku). Nutný je přísný klidový režim na lůžku. Přibližně u 10 % pacientů zanechává nemoc trvalé následky (chronické bolesti, poruchy paměti, obrny).

Lymeská borelióza je bakteriální infekce přenášená infikovanými klíšťaty. Léčí se cílenými antibiotiky. Typickým varovným signálem je zvětšující se červená skvrna s vybledlým středem (*erythema migrans*). Prevence spočívá v používání repelentů a důkladné prohlídce těla po pobytu v přírodě.

Onemocnění se projevuje v několika stádiích a zasahuje různé orgány:

Časné stadium (dny až týdny): Obvykle se ohlašuje chřipkovými příznaky (horečka, únava, bolesti hlavy a svalů) a u části nakažených specifickou kožní skvrnou. Ta se objeví 3 až 30 dní po přisátí, uprostřed bývá světlá a její okraje se šíří do okolí.

Pozdní stadium (měsíce až roky): Pokud není nemoc léčena, bakterie mohou napadnout nervový systém (neuroborelióza – obrny nervů, zejména lícního), klouby (bolesti a otoky, tzv. lymeská artritida), případně srdce nebo kůži.

Léčba

Základem léčby je podání antibiotik. Časná stádia se léčí obvykle 2 až 3 týdny. Včasné nasazení antibiotik je klíčové pro prevenci závažnějších a chronických komplikací. Proti borelióze **neexistuje očkování**.

Od 1.1.2026 – 31.6.2026 byl nahlášen počet onemocnění přenášených klíšťaty v Plzeňském kraji:

Klíšťová encefalitida: 3 případy (r. 2025 – celkem 42 případů)

Lymeská borelióza: 246 případů (r. 2025 – celkem 472 případů)

